2024/2130

1.8.2024

ROZHODNUTÍ RADY (EU) 2024/2130

ze dne 26. července 2024,

kterým se stanoví, že Rumunsko nepřijalo účinná opatření v reakci na doporučení Rady ze dne 18. června 2021

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 126 odst. 8 této smlouvy,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Podle čl. 126 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) se členské státy mají vyvarovat nadměrných schodků veřejných financí.

(2) Pakt o stabilitě a růstu je souborem pravidel vycházejícím z cíle dosahování zdravých veřejných financí, které jsou prostředkem k posílení podmínek pro cenovou stabilitu a pro silný udržitelný růst, jenž přispívá k tvorbě pracovních míst. Pakt o stabilitě a růstu zahrnuje nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ([1]) o postupu při nadměrném schodku, které bylo přijato s cílem urychleně odstranit nadměrné schodky veřejných financí.

(3) Dne 3. dubna 2020 přijala Rada rozhodnutí (EU) 2020/509 ([2]) podle čl. 126 odst. 6 Smlouvy o fungování EU o existenci nadměrného schodku v Rumunsku z důvodu plánovaného nedodržení kritéria schodku podle Smlouvy o fungování EU v roce 2019 a vydala doporučení podle čl. 126 odst. 7 Smlouvy o fungování EU s cílem odstranit nadměrný schodek veřejných financí v Rumunsku nejpozději do roku 2022.

(4) S ohledem na hluboký pokles hospodářské činnosti v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19 přijala Rada dne 18. června 2021 revidované doporučení Rumunsku podle čl. 126 odst. 7 Smlouvy o fungování EU, jímž doporučila odstranit nadměrný schodek nejpozději v roce 2024. Konkrétně Rada Rumunsku doporučila snížit svůj celkový schodek vládního sektoru na 8,0 % hrubého domácího produktu (HDP) v roce 2021, 6,2 % HDP v roce 2022, 4,4 % HDP v roce 2023 a 2,9 % HDP v roce 2024. To bylo v souladu s nominální mírou růstu čistých primárních veřejných výdajů ve výši 3,4 % v roce 2021, 1,3 % v roce 2022, 0,9 % v roce 2023 a 0,0 % v roce 2024. Taková snížení by odpovídala roční strukturální korekci ve výši 0,7 % HDP v roce 2021, 1,8 % HDP v roce 2022, 1,7 % HDP v roce 2023 a 1,5 % HDP v roce 2024. Ve zmíněném doporučení bylo dále uvedeno, že by Rumunsko mělo plně provést opatření již přijatá pro rok 2021 a identifikovat a přijmout dodatečná opatření, která jsou nezbytná k dosažení odstranění nadměrného schodku do roku 2024. Ke snížení schodku veřejných financí měly být použity veškeré neočekávané zisky. Rada ve svém doporučení stanovila Rumunsku lhůtu do 15. října 2021, aby přijalo účinná opatření a v souladu s čl. 3 odst. 4a nařízení (ES) č. 1467/97 podalo zprávu o konsolidační strategii, která byla plánována pro dosažení těchto cílů. Navíc Rumunsku doporučila podat alespoň každých šest měsíců zprávu o pokroku dosaženém při provádění doporučení, dokud nebude nadměrný schodek napraven.

(5) Dne 24. listopadu 2021 dospěla Komise k závěru, že Rumunsko přijalo účinná opatření v reakci na doporučení Rady ze dne 18. června 2021 podle čl. 126 odst. 7 Smlouvy o fungování EU a dospěla k závěru, že tehdy nebyly v rámci postupu při nadměrném schodku nutné žádné další kroky. Od té doby Komise shledala, že Rumunsko splnilo uvedené doporučení vzhledem ke skutečnosti, že dosáhlo cílů stanovených pro celkový schodek vládního sektoru v letech 2021 a 2022. Na základě údajů o výsledku rozpočtu potvrzených Komisí (Eurostatem) se schodek sektoru vládních institucí Rumunska snížil ze 7,2 % HDP v roce 2021 na 6,3 % HDP v roce 2022. Původní odhad na rok 2022, jenž byl oznámen a potvrzen v souvislosti s oznámením v rámci postupu při nadměrném schodku z jara 2023, činil 6,2 % HDP, což bylo v souladu s cílem celkového schodku vládního sektoru doporučeným Radou. Postup při nadměrném schodku proto zůstal pozastaven. Strukturální schodek se však v roce 2021 snížil o 1,2 procentního bodu HDP a v roce 2022 o 0,4 procentního bodu HDP, což je porovnatelné s doporučenou korekcí ve výši 0,7 procentního bodu v roce 2021 a 1,8 procentního bodu HDP v roce 2022. Kumulativní strukturální korekce v letech 2021–2022 byla proto nižší, než jek bylo doporučeno. Růst čistých primárních výdajů navíc dosáhl 7,4 % v roce 2021 a 15,0 % v roce 2022, což výrazně přesahuje cíle stanovené v doporučení Rady ze dne 18. června 2021.

([1]) Nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 6).

([2]) Rozhodnutí Rady (EU) 2020/509 ze dne 3. dubna 2020 o existenci nadměrného schodku v Rumunsku (Úř. věst. L 110, 8.4.2020, s. 58).

(6) Od přijetí doporučení Rady ze dne 18. června 2021 byla hospodářská výkonnost Rumunska v zásadě v souladu s prognózami Komise. V období 2021–2023 byl růst reálného HDP víceméně v souladu s projekcemi obsaženými v analýze rozpočtové situace v Rumunsku po přijetí doporučení Rady ze dne 3. dubna 2020, provedené útvary Komise a stanovené v pracovním dokumentu útvarů Komise ze dne 2. června 2021, navzdory makroekonomickým otřesům, k nimž mezitím došlo (zejména útočná válka Ruska proti Ukrajině a následný šok v dodávce energií). Odhadovalo se, že mezera výstupu v roce 2023 byla méně záporná, než se předpokládalo v červnu 2021. Růst veřejných příjmů byl navíc mnohem rychlejší, než se předpokládalo, a to především kvůli vysoké inflaci, ale také s ohledem na dopad skladby růstu reálného HDP s vysokým podílem daní. I když by při výrazně přísnější fiskální politice byl růst HDP pravděpodobně nižší, nemůže celkově makroekonomický vývoj ospravedlnit výrazně horší fiskální výsledky ve srovnání s doporučením Rady ze dne 18. června 2021.

(7) Nové posouzení opatření, které Rumunsko přijalo k odstranění nadměrného schodku do roku 2024 v reakci na doporučení Rady ze dne 18. června 2021, vede k níže uvedeným závěrům.

(8) Na základě údajů o výsledku rozpočtu oznámených Rumunskem a potvrzených Komisí (Eurostatem) se schodek veřejných financí Rumunska v roce 2023 zvýšil na 6,6 % HDP, což je mnohem více než hodnota 4,4 % HDP doporučená Radou a plánovaná Rumunskem v jeho konvergenčním programu z roku 2023. Hlavním důvodem této odchylky byla skutečnost, že vládní výdaje nadále rostly velmi vysokým tempem, zejména v důsledku sociálních transferů, úrokových plateb, výdajů na zboží a služeb a kapitálových výdajů. Celkový schodek vládního sektoru v roce 2023 rovněž ovlivnilo statistické zaznamenávání plateb zvýšení mezd ve veřejném sektoru (0,5 % HDP), které bylo důsledkem soudních rozhodnutí.

(9) V roce 2023 bylo fiskální úsilí mnohem nižší, než doporučila Rada. Strukturální saldo Rumunska zůstalo v roce 2023 víceméně beze změny, totiž zhoršilo se o 0,1 % HDP, což je výrazně pod cílem zlepšení o 1,7 % HDP, který doporučila Rada. Růst čistých primárních výdajů očištěný o opatření fiskální politiky na straně příjmů byl mnohem vyšší, než bylo doporučeno v roce 2023, přičemž dosáhl téměř 12 % oproti cíli ve výši 0,9 % doporučenému Radou.

(10) V letech 2022 a 2023 vedl silný růst reálného a nominálního HDP k velice silnému nárůstu veřejných příjmů na 20,8 % v roce 2022 a 14,2 % v roce 2023, což je mnohem více, než se předpokládalo v době vydání doporučení Rady ze dne 18. června 2021. Většina neočekávaných zisků na straně příjmů však byla v obou letech namísto ke snížení rozpočtového schodku použita k financování dodatečných výdajů.

(11) Podle prognózy Komise z jara 2024 se schodek veřejných financí v roce 2024 zvýší na 6,9 % HDP. Míra zadlužení by se měla do konce roku 2024 zvýšit na 50,9 % HDP (z 48,8 % na konci roku 2023). Stejně jako v předchozích letech odráží předpokládané zvýšení schodku veřejných financí v roce 2024 vysoký růst běžných veřejných výdajů. Po obezřetné mzdové politice posledních let se předpokládá, že výdaje na mzdy ve veřejném sektoru výrazně porostou dvouciferným číslem (18,7 %), což odráží nedávný diskreční nárůst mezd v odvětví vzdělávání, zdravotnictví a obrany. Přepočet důchodů v souvislosti s důchodovou reformou si v letech 2024 a 2025 vyžádá krátkodobé náklady 1,0 % HDP.

(12) Očekává se, že růst veřejných příjmů v roce 2024 překročí růst nominálního HDP, což odráží úsilí o zlepšení výběru daní prostřednictvím digitalizace daňového systému a dopad balíčku opatření zvyšujících příjmy přijatého na podzim 2023, který by měl zvýšit veřejné příjmy přibližně o 1 % HDP. Hlavními součástmi balíčku jsou vyšší zdanění právnických osob, zejména u mikropodniků, vyšší zdanění fyzických osob v důsledku částečného zrušení preferenčních daňových úlev ve stavebnictví a zemědělství, odstranění snížených sazeb DPH u vybraného zboží a služeb, vyšší spotřební daně a zvláštní daň z obratu bank a nadnárodních společností.

(13) Reakce Rumunska na doporučení Rady ze dne 18. června 2021 je tedy nedostatečná. Rumunsko nedosáhlo cíle celkového schodku vládního sektoru v roce 2023 a neočekává se, že by do roku 2024 nadměrný schodek odstranilo. Fiskální úsilí výrazně zaostávalo za doporučením Rady a čisté primární výdaje rostly mnohem rychleji, než bylo doporučeno,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Rumunsko nepřijalo účinná opatření v reakci na doporučení Rady ze dne 18. června 2021.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Rumunsku.

V Bruselu dne 26. července 2024.

Za Radu
předseda
BÓKA J.